

28 листопада 2008 року пішов із життя доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри політичної соціології, проректор Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна, віце-президент Східно-українського фонду соціальних досліджень, голова контрольно-ревізійної комісії Соціологічної асоціації України **Олексій Ігорович Навроцький**.

Психолог за першою освітою та соціолог за покликанням, він майже 25 років свого, на жаль, короткого, але яскравого життя присвятив служінню соціологічній науці та освіті.

1982 року О.Навроцький закінчив біологічний факультет Харківського університету за спеціальністю “психологія”. Лише кілька років він перебував поза межами alma mater, спочатку на кафедрі психології Харківського інституту вдосконалення лікарів, а потім на кафедрі філософії Харківського інституту міського господарства. Проте Олексія Ігоровича ніколи не залишала думка про повернення до рідного університету, що він і зробив у 1987 році.

Вступивши до аспірантури кафедри соціології Харківського університету, він став одним із улюблених учнів, послідовником та однодумцем професора Олени Олександрівни Якуби, під науковим керівництвом якої були підготовлені його кандидатська та докторська дисертації.

Після успішного захисту кандидатської дисертації О.Навроцький працює науковим співробітником соціологічної лабораторії Харківського університету, а трохи пізніше стає директором створеного за його ініціативи Соціологічного центру Харківського відділення Соціологічної асоціації України.

Наприкінці 1980-х — на початку 1990-х років О.Навроцький разом із науковцями із Москви та Душанбе, Мінська та Тбілісі бере активну участь у

реалізації численних соціологічних досліджень із проблем студентства та реформування вищої освіти, здійснюваних за програмою “Громадська думка”, створеною при Міністерстві вищої освіти колишнього Радянського Союзу. Здобувши завдяки цьому величезний досвід дослідницької роботи, Олексій Ігорович працює доцентом кафедри соціології Харківського університету. Разом із колегами по соціологічному факультету в 1994 році він засновує Східноукраїнський фонд соціальних досліджень і стає його віцепрезидентом. У цей період під його керівництвом чи за безпосередньої участі були проведені десятки емпіричних досліджень як загальнонаціонального, так і міжнародного рівня. Завдяки цим дослідженням ім'я та доробок О.Навроцького сьогодні добре відомі соціологам не лише України, а й Австрії, Німеччини, США, Великої Британії, Росії, Білорусі, Вірменії, Грузії, Казахстану, Киргизії, Латвії та інших країн.

Сьогодні важко уявити собі Харківський університет без Олексія Ігоровича Навроцького, який упродовж останніх десяти років очолював надзвичайно важливу та складну ланку університетської системи управління як проректор з організації навчально-виховного процесу та соціально-економічних питань Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна.

Діяльність, якою Олексій Ігорович займався всі ці роки, була продовженням та реалізацією його наукових пошуків. Докторська дисертація професора Навроцького була присвячена проблемам інноваційного розвитку вітчизняної вищої школи. Завдяки розробленій ним концепції у Харківському національному університеті та в деяких інших ВНЗ Харкова було впроваджено чимало освітніх інновацій, спрямованих на реформування навчального процесу.

Потужний аналітик, вдумливий учений та досвідчений практик, Олексій Ігорович ніколи не приймав нічого на віру і не слідував сліпо розпорядженням “згори”, які суперечили його власним поглядам та уявленням про шляхи розвитку вищої освіти в Україні. Він критично ставився до Болонського процесу, вважаючи, що вітчизняна вища школа може втратити накопичений позитивний досвід, якщо бездумно запроваджуватиме цю систему. Ідеї О.Навроцького щодо стану та перспектив розвитку освітньої сфери сучасного українського суспільства викладені у більш як 60 наукових статтях, у двох індивідуальних та численних колективних монографіях.

Окрім проблематики соціології освіти, велику увагу у своїй науковій діяльності О.Навроцький приділяв питанням вивчення громадської думки, електоральної поведінки, соціальної політики, політичних преференцій українського населення тощо.

Плідною працею Олексій Ігорович Навроцький заслужив численні відзнаки — подяки, грамоти тощо від Харківської обласної державної адміністрації, Міністерства освіти і науки України, зокрема знак “Відмінник освіти України”. І це лише незначна частка тієї уваги та шани, що на них заслуговує ця людина.

Олексій Ігорович Навроцький багато зробив для Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна, для свого рідного соціологічного факультету, але, як він сам говорив, університет зробив для нього значно більше. У Харківському університеті розкрився його талант науковця, ви-

кладача та організатора. Хоч би що він робив, хоч би яких успіхів досягав, хоч би яке місце посідав, Олексій Ігорович завжди наголошував, що всіма своїми здобутками він зобов'язаний університетові.

Олексія Ігоровича завжди відрізняли творчий пошук, інноваційність, надзвичайна працездатність, наполегливість у досягненні поставленої мети, цілеспрямованість, мужність, надзвичайна воля до життя.

Важко писати і говорити про таку молоду, сповнену життєвих планів, енергійну людину, як Олексій Ігорович Навроцький, у минулому часі. Але смерть неблаганна, проте вона не може відняти у нас пам'ять, повагу і любов до нашого товариша, колеги, відомого науковця, блискучого організатора університетської освіти, чуйної, сонячної особистості і відданого друга.

17 червня 2008 року ми поздоровляли Олексія Ігоровича Навроцького з його 50-річчям, сьогодні його немає з нами. Але він залишився жити в наших серцях, у серцях усіх тих, хто знав його, працював із ним поруч, поважав і любив цю Людину.

*Викладачі та співробітники соціологічного факультету
Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна
Бюро Харківського відділення Соціологічної асоціації України
Правління Соціологічної асоціації України*